

УДК 339.5

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.210.220-225>

Герашенко С.О.

кандидат економічних наук

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Herashchenko Svitlana

Ph.D. in Economic Sc.

Dnipro University of Technology

<https://orcid.org/0009-0007-6842-4351>

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ГЕОПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано значення міжнародної торгівлі у забезпеченні економічного розвитку країни. Проведено аналіз обсягів, динаміки, товарної структури міжнародної торгівлі України в умовах геополітичної нестабільності та повномасштабної війни. Розраховано обсяги торговельного дефіциту та коефіцієнти покриття експортом імпорту. Визначено основні пріоритети у розвитку міжнародної торгівлі задля забезпечення економічного зростання, з урахуванням глобальних трансформацій та геополітичної нестабільності. Запропоновані інструменти державної підтримки переробної промисловості. Розкрито світові тенденції, що є сприятливими для розвитку українського експорту. Проаналізовано стратегічні та оперативні цілі Національної експортної стратегії до 2030 року та основні заходи, що забезпечують виконання цих цілей.

Ключові слова: міжнародна торгівля, глобалізація, глобальні трансформації, геополітична нестабільність, експорт, імпорт, глобальні ланцюги вартості, Національна експортна стратегія.

INTERNATIONAL TRADE OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF GLOBAL TRANSFORMATIONS AND GEOPOLITICAL INSTABILITY

The relevance of the topic is associated with the important importance of international trade in ensuring the economic development of the country. At the same time, the desired result of international trade is a positive trade balance, when exports exceed imports. This is especially important in conditions of reduced domestic demand in the country. The problem of Ukraine during the full-scale war was a sharp increase in the negative trade balance. Therefore, the purpose of the work was to study the current state of international trade in Ukraine in conditions of geopolitical instability and full-scale war, associated with the study of: volumes, dynamics, commodity structure, search for problems and prospects for the development of international trade in Ukraine, the formation of directions of an effective strategy of foreign trade policy of Ukraine in these conditions, which would help to fundamentally change the scenario in a positive direction. The volumes of the trade deficit and the coefficients of coverage of imports by exports were calculated. The main priorities in the development of international trade have been identified to ensure economic growth, taking into account global transformations and geopolitical instability, which consist in the need to activate the processing industry and create goods with high added value, develop innovations and technologies, which will allow the country to integrate into global value chains and ensure the achievement of the set goals. We associate the scaling of exports with investments in the development of production. Important instruments of state support for the processing industry have been studied. Global trends that are favorable for the development of Ukrainian exports have been revealed. These trends should become an important basis for the development of the National Export Strategy, which is being developed in Ukraine until 2030. The mission, directions, strategic and operational goals of the National Export Strategy and the main measures that ensure the implementation of these goals have been analyzed.

Keywords: international trade, globalization, global transformations, geopolitical instability, export, import, global value chains, National Export Strategy.

JEL classification: F01, F17.

Постановка проблеми. Зовнішня торгівля є одним з важливих показників стійкості національної економіки, особливо в умовах глобальної економічної нестабільності, геополітичних змін та збройних конфліктів. Після початку повномасштабної війни РФ проти

України відбулися суттєві зміни в динаміці зовнішньої торгівлі України. Змінилася як товарна структура міжнародної торгівлі, так і географічні торговельні потоки. Воєнний стан в Україні переорієнтував зовнішню торгівлю в частині експорту на ринки ЄС. Змінилася

ISSN друкованої версії: 2224-6282

ISSN електронної версії: 2224-6290

© Герашенко С.О., 2026

структура імпорту, що було зумовлено потребами сектору оборони та енергетичної інфраструктури. Експорт є ключовим фактором економічного зростання України, особливо в умовах скорочення внутрішнього попиту. Вихід на глобальні ринки може сприяти прискореному економічному зростанню. Також важливим є визначення нових можливостей та стратегічних напрямів розвитку зовнішньої торгівлі України у поточний та повоєнний період.

Міжнародна торгівля в сучасних умовах зазнає суттєвого впливу від глобальних економічних, політичних та соціальних трансформацій. На Україну цей вплив суттєво посилюється внаслідок геополітичної нестабільності та повномасштабної війни, що призвело до порушення торговельних і логістичних маршрутів, загострення ризиків у міжнародній торгівлі, необхідності переорієнтації експорту на нові ринки збуту. Потреба в науковому дослідженні проблем в міжнародній торгівлі з метою пошуку шляхів покращення ситуації, підвищення стійкості економіки України в умовах глобальних трансформацій зумовили актуальність проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує значний обсяг досліджень з проблем міжнародної торгівлі в умовах глобальних змін. Питаннями дослідження міжнародної торгівлі України та окремими аспектами щодо її покращення займалось багато українських вчених. Зокрема О. Чугуєв, О. Шнирков та Р. Заблоцька розглядали питання міжнародної торгівлі та логістики між Україною та ЄС під час війни, переорієнтацію на ринки ЄС [1]. О. Корицька досліджувала трансформацію експортно-імпортних потоків України в умовах воєнного стану на прикладі окремого регіону [2]. З. Пічкурова, Г. Шамборовський досліджували питання розвитку зовнішньої торгівлі України в умовах

війни [3; 4]. Т. Чуніхіна, М. Корж, В. Краснощок досліджували питання міжнародної торгівлі в умовах глобальних трансформацій [5]. С. Геращенко, В. Чернобаєв досліджували місце та роль України у світовій торгівлі сільськогосподарською продукцією [6]. А. Сімахова вивчала вплив війни на міжнародну торгівлю України у 2022 р [7]. Проте, більшість досліджень зосереджена на окремих складових міжнародної торгівлі, що створює прогалини у комплексній оцінці проблеми. Незважаючи на наявні публікації, важливими залишаються дослідження сучасного стану міжнародної торгівлі України на основі останніх статистичних даних та формування ефективної стратегії зовнішньоторговельної політики України в умовах геополітичної нестабільності. Це зумовило вибір теми статті та її мету.

Метою статті є визначення стану, ключових тенденцій, проблем і перспектив розвитку міжнародної торгівлі України в умовах глобальних зрушень та посилення геополітичної нестабільності, трансформації світових ринків і логістичних ланцюгів та формування ефективної стратегії зовнішньоторговельної політики України в цих умовах.

Методи дослідження: Результати дослідження отримані за рахунок застосування методів статистичного аналізу при розрахунку обсягів та динаміки міжнародної торгівлі України, порівняльного аналізу при дослідженні структури товарного експорту та імпорту України та системного підходу при аналізі Національної експортної стратегії України.

Виклад основних результатів дослідження. В табл. 1 представлено основні показники міжнародної торгівлі України за період 2020 – 9 місяців 2025 рр., у млн. дол. США. За допомогою них можна виявити певні тенденції, які мають місце в українській зовнішній торгівлі в аналізованому періоді.

Таблиця 1

Основні показники міжнародної торгівлі України за період 2020 – 9 місяців 2025 рр., млн. дол. США

Рік	Експорт	Імпорт	Торговельний дефіцит	Коефіцієнт покриття експортом імпорту
2020	49219,9	54 091, 3	-4 878,4	0,91
2021	68089,3	72816,8	-4 727,5	0, 94
2022	44148,8	55 273,5	-11 124,7	0, 80
2023	36186,2	63562,4	-27 376,2	0, 57
2024	41733,1	70751,2	-29 018,1	0, 59
За 9 міс. 2025	29572,1	60191,0	- 30618,9	0,49

Джерело: розраховано автором за даними [8].

Аналіз табл.1 та рис.1 показує зростання розриву між експортом та імпортом на користь зростання останнього. Імпорт перевищив експорт в Україні у 2025 році на понад 30 млрд. дол. США, з подальшою тенденцією до зростання. Це викликає серйозні занепокоєння та потребує детального дослідження. Аналіз таблиці 1 свідчить, що обсяги експорту та імпорту в Україні істотно коливались протягом 2020 – 9 місяців 2025 рр. Максимальним експорт був у 2021 р. – 68,1 млрд дол. США, потім відбулося різке падіння обсягів експорту у 2022 р до 44,1 млрд. дол. США, що зумовлювалось повномасштабним вторгненням РФ, з подальшим зниженням у 2023 р. до 36,2 млрд. дол. США та

частковим відновленням обсягів експорту у 2024 р. до 41,7 млрд. дол. США, та сповільненням зростання і стабілізацією обсягів експорту за прогнозом у 2025 р. в межах 38–40 млрд. дол. США, див. рис.1.

Торговий дефіцит в Україні значно зріс після 2021 р. Дані табл. 1 та рис.1 показують, що у 2020–2021 рр. торговий дефіцит складав близько –4,7...– 4,9 млрд. дол. США, з подальшим зростанням до – 11,1 млрд. дол. США у 2022 році, та різким зростанням торгового дефіциту до –27,4...–29,0 млрд. дол. США у 2023–2024 рр. Ці негативні тенденції продовжилися і в 2025 рр. і за 9 місяців 2025 рр. торговий дефіцит склав понад – 30, 6 млрд. дол. США.

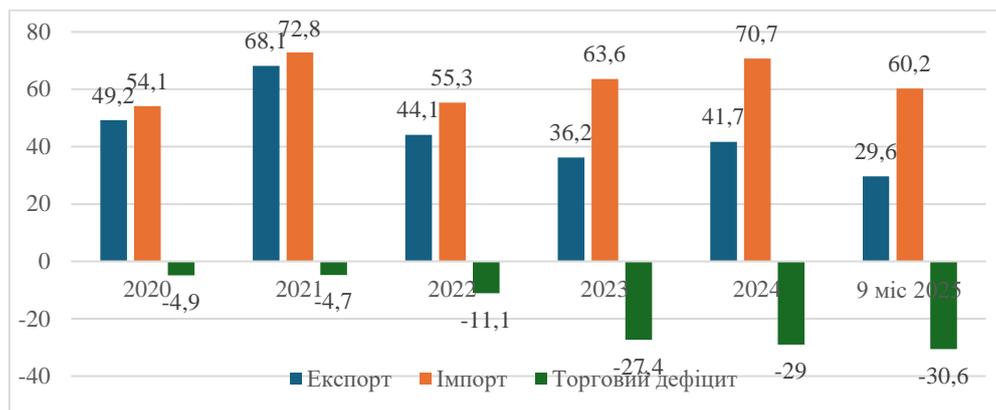

Рисунок 1. Показники зовнішньої торгівлі України за 2020 – 9 місяців 2025 рр., млрд. дол. США
Джерело: побудовано автором за даними [8].

За наявною тенденцією до кінця 2025 р. торговий дефіцит може перевищити значення у 38-40 млрд дол. США, що призведе до 8-кратного зростання торгового дефіциту у 2025 р. порівняно з 2021 р. Отже тенденція, що склалась під час повномасштабної війни в Україні свідчить про зниження експорту та зростання імпорту, що формує значний торговий дефіцит і є негативною для економіки в цілому.

Коефіцієнт покриття експортом імпорту (розраховується як відношення експорту до імпорту) знизився: з 0,91–0,94 у 2020–2021 рр. до 0,80 у 2022 р., 0,57–0,59 у 2023–2024 рр. та до 0,49 за 9 місяців 2025 р., що вказує на те, що вже на половину обсягу імпорту, що завозиться в країну ми не заробляємо коштів від національного експорту, що є значною проблемою української міжнародної торгівлі, пов'язаною з від'ємним сальдо торгового балансу, залежністю української економіки від імпорту та зростанням необхідності зовнішнього фінансування українського імпорту.

Варто зазначити, що у 2023–2024 рр. відбулось певне відновлення експорту (особливо аграрної

продукції у 2024 р., у тому числі за рахунок продажу нереалізованої аграрної продукції за попередній 2023 р.), але зростання імпорту відбувалось значно швидшими темпами, що призвело до динамічного зростання від'ємного сальдо торгового балансу у зовнішній торгівлі. Економіка України все більше залежить від зовнішніх поставок, а власні виробництва не здатні компенсувати потреби внутрішнього ринку. Це вже стало серйозним навантаженням на державний бюджет та загрожує економічній стабільності країни.

Аналіз товарної структури експорту України у 2021–2025 рр. свідчить про збереження традиційно сильної залежності від експорту сировинних товарів, зокрема аграрно-продовольчої та металургійної продукції. У 2025 р. спостерігається особливо негативна тенденція до зниження експорту через зниження цін на певні види експорту (зокрема аграрної сировини) та подальше зростання обсягів імпорту. Структура українського товарного експорту по видам продукції за період 2021– 9 місяців 2025 рр. приведена в табл. 2.

Таблиця 2

Структура товарного експорту України по видам продукції за 2021– 9 місяців 2025 рр., у %

Види продукції	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	9 міс. 2025 р.
Сільськогосподарська продукція	24%	33,8%	36%	36,2%	45,5%
Готові харчові продукти	5,6%	5,6%	9,0%	9,0%	9,5%
Мінеральні продукти	12,3%	9,7%	6,6%	8,1%	8,2%
Продукція металургійної промисловості	23,5%	13,6%	10,8%	10,7%	11,6%
Продукція машинобудівної промисловості	7,8%	8,5%	7,2%	7,4%	8,8%
Продукція хімічної промисловості	4,1%	2,9%	2,5%	2,3%	2,6%
Інше	22,7%	25,9%	27,9%	26,3%	13,8%

Джерело: складено автором за даними [8].

Аналіз даних приведених в табл. 2 свідчить про те, що на початку періоду, що досліджується (2021 р) основу експорту становили наступні види продукції: сільськогосподарська продукція та продукція металургійної промисловості приблизно по 24% кожна з груп, мінеральні продукти – понад 12%, продукція машинобудівної промисловості – 8%, готові харчові продукти – 6%, а також продукція хімічної промисловості – 4%. Однак наприкінці періоду, що досліджується структура українського товарного експорту значно змінилася. На першому місці з величезним відривом від

інших груп товарів домінуюча частка належить сільськогосподарській продукції – 45,5%, що на 21,5 % більше, ніж у 2021 р. На другому місці залишається продукція металургійної промисловості зі значним скороченням частки у два рази протягом 2021– 9 місяців 2025 р. Частка готових харчових продуктів несуттєво зросла на 3–4% протягом досліджуваного періоду. Частка мінеральних продуктів також зменшилась на понад 4% на кінець звітного періоду у порівнянні з базовим 2021 р. Частка продукції хімічної промисловості знизилась на 1,5% за 2024 – 9 місяців 2025 рр.

порівняно з довоєнним 2021 р. Отже, в цілому зміни, що відбулися протягом 2022 – 9 місяців 2025 рр. з точки зору інтересів національної економіки є негативними, адже вони відображають низький рівень української переробної, харчової та легкої промисловості та їх слабку конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

Проведений аналіз структури експорту дає підстави

говорити про те, що українська економіка є сировинно орієнтованою, адже лише продаж сільськогосподарської сировини складає від 40 % до 46 % у річному вимірі останніх років, а разом з продукцією металургійної промисловості близько 60% українського експорту. Проаналізуємо структуру українського імпорту за даними таблиці 3.

Таблиця 3

Структура товарного імпорту України по видам продукції за 2021 – 9 місяців 2025 рр., у %

Види продукції	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	9 міс. 2025 р.
Мінеральні продукти	20,8%	23,7%	16,7%	13%	12,9%
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	19,7%	16,6%	17,8%	21,3%	24,2%
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	13,5%	11,4%	11,7%	11,4%	11,0%
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	10,5%	10,2%	12,2%	8%	13,9%
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	6,7%	5,9%	5,9%	5,5%	5,1%
Недорогоцінні метали та вироби з них	6,0%	4,7%	5,3%	5,5%	5,5%
Готові харчові продукти	4,9%	4,6%	5,1%	5,2%	4,8%
Текстильні матеріали та текстильні вироби	3,7%	4,5%	3,8%	3,4%	3,1%
Інше	14,2%	18,4%	21,5%	26,7%	19,5%

Джерело: розраховано автором за даними [8].

Основними складовими імпорту є високотехнологічна продукція, зокрема машини, обладнання та механізми, частка яких в структурі імпорту України склала понад 24% у 2025 р. Зростання відмічається в купівлі засобів наземного транспорту, літальних апаратів та плавучих засобів і з 2022 року коливається в межах 12-14% загальної структури імпорту. Мінеральні продукти (зокрема палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки) складають 13%, а в окремі роки, зокрема 2021-22 рр. навіть понад 20% загальної структури імпорту. Частка хімічної продукції та пов'язаних з нею галузей промисловості складає 11-13%. Готові харчові продукти складають приблизно 5% сукупного імпорту. Таким чином, аналіз структури імпорту в роки повномасштабної війни свідчить про певні зміни в структурі імпорту, що зумовлено запитами військового/оборонного сектору та подальшої орієнтації економіки в напрямку споживання.

Проведений аналіз структури експорту та імпорту дає підстави говорити про те, що українська економіка не є орієнтованою на переробку, створення товарів з високою доданою вартістю та високотехнологічних товарів, а має більше сировинний характер з орієнтацією в напрямку споживання. Це така собі «економіка бідності» – структура економіки, що побудована на домінуванні в експорті сировини та індустріальної продукції в структурі імпорту. Відповідно в цій концепції створення лівової частки доданої вартості віддається іншим країнам. Крім того дана модель суттєво збільшує витрати на імпорт необхідних промислових товарів.

Недоліком українського експорту залишається його низькотехнологічна структура та, відповідно, низька ціна. За рахунок глибшої переробки сировини та кращої товарної структури інші країни досягають значно вищих експортних цін. Тому з метою досягнення

економічного успіху Україні слід фокусуватися на переробці, створенні товарів з більш високою доданою вартістю, інноваціях та технологіях, що дозволить їй вигідно інтегруватися у глобальні ланцюги створення доданої вартості та забезпечить поступальне післявоєнне відновлення і розвиток.

Розвиток експорту пов'язаний зі значними складнощами та обмеженнями, пов'язаними з війною та втратами від неї, в результаті чого можливості нарощення національного експорту товарів на існуючих потужностях обмежені і складають за окремими експертними оцінками 8-10 млрд дол. США (без урахування можливостей експорту продукції ОПК). Відповідно, масштабування експорту необхідно пов'язувати із інвестиціями у розвиток виробництва. Міжнародні дані демонструють тісну залежність між такими інвестиціями і приростом експорту.

Україна потребує значного обсягу залучення інвестицій. Держава повинна підтримувати промислових підприємців, компенсуючи їм частину ризиків через: створення та розвиток інфраструктури, надання гнучких та зручних фінансових інструментів, податкових стимулів, страхування військових ризиків, доступного довгострокового кредитування.

Створення в країні сучасної переробної промисловості потребує спеціальної державної політики. Вона полягає в стимулюванні підприємництва у сфері виробничої діяльності. Об'єктом такого стимулювання (державної підтримки) є підприємець, що інвестує у розширення потужностей чи будівництво нових заводів.

Важливими інструментами державної підтримки переробної промисловості мають стати:

1. Запровадження 5-річних індикативних прогнозних планів економічного розвитку
2. Затвердження бюджету розвитку як частини

державного бюджету

3. Будівництво публічним коштом інфраструктури та фінансування підготовки працівників, зокрема STEM спеціальності

4. Страхування військових ризиків для будівництва нових заводів

5. Заснування низки інституцій та інструментів розвитку, зокрема, національного банку розвитку, розбудова Експортно-кредитного агентства (ЕКА), Фонду розвитку інновацій, індустриальних парків, створення фермерського аграрно-індустріального фонду.

Варто зазначити, що в сучасних умовах глобальних трансформацій мають місце такі світові тенденції, що є сприятливими для розвитку українського експорту. Серед них варто виділити:

- зростання ринків Глобального Півдня і збільшення попиту на продукти харчування, постачальником яких може бути Україна;

- формування нових ланцюгів вартості в контексті Зеленого і Цифрового переходів, у яких Україна може відіграти важливу роль постачальника матеріалів та обладнання;

- різке зростання впливу факторів безпеки в Європі, планування великої програми переозброєння в ЄС (вартістю понад 750 млрд євро), де відводиться важливе місце Україні;

- переміщення капіталу та виробництв до дружніх країн (френдшорінг) під впливом політичних ризиків;

- поява можливості надавати експортні послуги, які не вимагають фізичних переміщень людей і товарів, що особливо стосується креативної, інтелектуальної діяльності: IT-сфера, інженерія, наука, освіта і культура.

Все зазначене повинно стати важливим підґрунтям для розвитку Національної експортної стратегії.

В Україні розроблена Національна експортна стратегія до 2030 року. Місією Національної експортної стратегії до 2030 року є підвищення стійкості української економіки, покращення її технологічності та перехід до експортоорієнтованого зростання шляхом нарощування виробництва та експорту товарів та послуг з поглибленою переробкою та вищою вартістю [9].

Експортна стратегія охоплює три важливих напрямки. Перші два стосуються створення необхідних інституцій, інструментів та умов для ведення експортної діяльності. Проаналізуємо третій напрямок (Стратегічну ціль 3) з відповідними їй операційними цілями.

Стратегічна ціль 3. Нарощення виробництва експортоспроможних товарів, покращення продуктової структури, збільшення середньої ціни експорту.

Операційна ціль 3.1. Стимулювання інвестицій у виробництво середньо- та високотехнологічних товарів, розвиток переробки місцевої сировини

Операційна ціль 3.2. Інтеграція у світові ланцюги вартості шляхом залучення транснаціонального капіталу та прямих іноземних інвестицій

Операційна ціль 3.3. Поглиблена інтеграція України в ринок ЄС, створення коаліції партнерів для розвитку національного експорту

Операційна ціль 3.4. Відкриття експорту ОПК та

військово-технічна співпраця [9].

Основними заходи, що забезпечують виконання цих цілей є:

- Створення механізму фінансування виробничого розвитку та експорту середньо та високотехнологічної продукції, гарантій експортних угод, шляхом заснування Банку Інвестицій та Торгівлі, опрацювання можливості використання для цього частини фінансової допомоги Євросоюзу за програмою Ukraine Facility;

- Масштабування державного фінансування розвитку інфраструктури для Індустриальних парків, збільшивши максимальну суму фінансування до 300-400 млн. грн/проект. Передбачити для цього збільшення державного фінансування з поточних 1 млрд грн/рік до 2 млрд грн/рік;

- Посилення спроможності інституту страхування військових ризиків до 30 млн. дол. США/проект, для інвестиційних проектів будівництва переробних заводів;

- Масштабування діючих фінансових інструментів стимулювання інвестицій у будівництво переробних заводів, збільшивши максимальні обсяги фінансування, а саме: для програми «Доступні кредити 5-7-9%» збільшити верхню межу фінансування до 20-30 млн дол. США/проект; для програми «Безповоротні гранти переробних підприємств» збільшити верхню межу до 4 млн. дол. США;

- Дослідження питання запровадження повного чи часткового скасування відшкодування ПДВ при експорті сировини, або збільшення ставки податку на прибутки для експортерів сировини

Висновки. Таким чином, було проаналізовано обсяги, динаміку та структуру міжнародної торгівлі України перед та під час повномасштабної війни. Особливостями міжнародної торгівлі України у цей період є зростання частки сировини, низькотехнологічної продукції та напівфабрикатів у структурі експорту та високотехнологічної продукції, зокрема машини, обладнання та механізмів, засобів наземного транспорту, літальних апаратів та плаваючих засобів у структурі імпорту. Відмічено різке зростання торговельного дефіциту України у 2024-2025 рр. у понад 6 разів порівняно з довоєнними 2020-2021 рр. та суттєве зниження коефіцієнту покриття експортом імпорту з 0,94 у 2021 р. до 0,49 у 2025 р., що свідчить про серйозні проблеми у міжнародній торгівлі України, залежності української економіки від імпорту та зростанням необхідності зовнішнього фінансування українського імпорту. Було розкрито світові тенденції, що є сприятливими для розвитку українського експорту. З метою забезпечення поступального економічного розвитку України та нарощування вартості експорту запропоновано підвищувати ефективність міжнародної торгівлі шляхом переходу до створення та розвитку в країні сучасної переробної промисловості та виробництва продукції з більш високим рівнем доданої вартості, інтеграції в європейські та глобальні ланцюги створення доданої вартості, диверсифікації експорту, покращення інфраструктури та логістики, розвитку цифрової економіки, імплементації в життя стратегічних та операційних цілей Національної експортної стратегії.

Список використаних джерел:

1. O. Shnyrkov, O. Chugayev, R. Zablotska, (2025). Trade and Logistics Between The EU and Ukraine in the Wartime Period. *Academy Review*, 2(63), С. 301-314. DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2137-2025-2-63-20>
2. Корицька О. І., Давидчук К. С. (2025). Зовнішня торгівля України в умовах воєнного стану: трансформації експортно-імпорتنних потоків. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. №20. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-20-03-02>
3. Пічкурова З.В. (2024). Розвиток зовнішньої торгівлі України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. Випуск 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-151>
4. Шамборовський Г. О. (2024). Сучасний стан та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України. *Агросвіт*. № 9. С. 28–35. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.9.28>
5. Т. Чуніхіна, М. Корж, В. Краснощок. (2024). Міжнародна торгівля в умовах глобальних трансформацій. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. № 2. С.30-52 DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)02](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)02)
6. Геращенко С. О., Чернобаєв В.В., Абрамовська С. Р. (2024). Сучасні тенденції у світовій торгівлі сільськогосподарською продукцією: місце та роль України в контексті її продовольчої безпеки. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. №3(87). С. 70-80. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/87.070>
7. Simakhova A. O. (2024) The impact of the war on Ukraine's foreign trade. *Економіка промисловості*. № 1 (105). С. 5-15. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2024.01.005>
8. Зовнішня торгівля України товарами за 2020; 2021; 2022; 2023; 2024; 9 місяців 2025 р. Державна служба статистики України. Експрес-випуски. URL: https://stat.gov.ua/uk/publications?f%5B0%5D=publication_type%3Aexpress_release&f%5B1%5D=publications_topic%3A203&page=2
9. Національна експортна стратегія до 2030 року. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=2eb5c34f-2957-4220-b1ab-01d27eff1a2f&title=NatsionalnaEksportnaStrategiia>

References:

1. O. Shnyrkov, O. Chugayev, R. Zablotska, (2025). Trade and Logistics Between The EU and Ukraine in the Wartime Period. *Academy Review*, 2(63), S. 301-314. DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2137-2025-2-63-20> [in English].
2. Korytska O. I., Davydchuk K. S. (2025) Zovnishnia torhivlia Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: transformatsii eksportno-impornykh potokiv. [Foreign trade of Ukraine under martial law: transformation of export-import flows] *Problemy suchasnykh transformatsii*. Seria: ekonomika ta upravlinnia. №20. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-20-03-02> [in Ukrainian].
3. Pichkurova Z.V. (2024) Rozvytok zovnishnoi torhivli Ukrainy v umovakh viiny. [Development of Ukraine's foreign trade in times of war]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vypusk 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-151> [in Ukrainian].
4. Shamborovskyi H. O. (2024) Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku zovnishnoi torhivli Ukrainy. [Current state and prospects for the development of foreign trade of Ukraine]. *Ahrosvit*. 2024. № 9. S. 28–35. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.9.28> (data zvernennia: 30.11.2025) [in Ukrainian].
5. T. Chunikhina, M. Korzh, V. Krasnoshchok. (2024) Mizhnarodna torhivlia v umovakh hlobalnykh transformatsii. [International trade in the context of global transformations]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*. № 2. S.30-52 DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)02](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)02) [in Ukrainian].
6. Herashchenko S. O., Chornobaiev V.V., Abramovska S. R. (2024) Suchasni tendentsii u svitovii torhivli silskohospodarskoiu produktsiieiu: mistse ta rol Ukrainy v konteksti yii prodovolchoi bezpeku. [Current trends in world trade in agricultural products: the place and role of Ukraine in the context of its food security]. *Ekonomichnui visnik Natsionalnoho hirnuchoho universitetu*. 2024. №3(87). С. 70-80. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/87.070> [in Ukrainian].
7. Simakhova A. O. (2024). The impact of the war on Ukraine's foreign trade. *Ekonomika promyslovosti*. № 1 (105). S. 5-15. DOI: <http://doi.org/10.15407/econindustry2024.01.005> [in English].
8. Zovnishnia torhivlia Ukrainy tovaramy za 2020; 2021; 2022; 2023; 2024; 2025 roky. [Ukraine's foreign trade in goods for 2020; 2021; 2022; 2023; 2024; 9 months of 2025]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. Ekspres-vypusky. URL: https://stat.gov.ua/uk/publications?f%5B0%5D=publication_type%3Aexpress_release&f%5B1%5D=publications_topic%3A203&page=2 [in Ukrainian].
9. Natsionalna eksportna stratehiia do 2030 roku. [National Export Strategy until 2030]. *Ministerstvo ekonomiky, dovkillia ta silskoho hospodarstva Ukrainy*. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=2eb5c34f-2957-4220-b1ab-01d27eff1a2f&title=NatsionalnaEksportnaStrategiia> [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 02.02.2026 р.

Дата прийняття статті до друку: 23.02.2026 р.

Дата публікації (оприлюднення) статті: 11.03.2026 р.

Стаття поширюється на умовах ліцензії Creative Commons Attribution License International CC-BY.